

(SANISK)

(1105-1K)

B.A./B.Com./B.Sc./B.C.A./B.B.A./B.H.M. DEGREE
EXAMINATION, FEBRUARY 2023.

(Regular)

First Year – First Semester

Part I – Sanskrit – I

Paper I — POETRY, PROSE AND GRAMMAR – I

Time : Three hours

Maximum : 75 marks

प्रथमो भागः

1. एकं श्लोकं पूरयित्वा भावं च लिखत। (1 × 4 = 4)
  - (a) सान्त्विता मामिका माता दत्तं राज्यमिदं मम।
तद्धदामि तवैवाहं भुङ्क्व राज्यमकण्टकम्॥
  - (b) मानं हित्वा प्रियो भवति क्रोधं हित्वा न शोचति।
कामं हित्वार्थवान् भवति लोभं हित्वा सुखी भवेत्॥
2. द्वयोः सम्पूर्णशब्दरूपाणि लिखत। (2 × 3 = 6)
  - (a) देव
  - (b) भानु
  - (c) गो
  - (d) मति

3. द्वयोः धातुरूपाणि लिखत। (2 × 3 = 6)

- (a) पश्यति (b) अभवत्
(c) लभेत (d) भाषिष्यते

4. पञ्च नामनिर्देशपूर्वकं सन्धिं सन्धत्त। (5 × 1 = 5)

- (a) कपि + ईशः (b) तत् + च
(c) नव + उदयः (d) अनु + एति
(e) तथा + एव (f) गै + अकः
(g) रामस् + टीकते (h) इति + अत्र
(i) वधू + ऊहः (j) दिक् + नागः

5. चतुर्णां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत। (4 × 1 = 4)

- (a) पितरौ (b) नवरात्रम्
(c) कृताकृतम् (d) ग्रामगतः
(e) पाणिपादम् (f) पञ्चगवम्
(g) विद्याधनम् (h) राजपुरुषः

द्वितीयो भागः

6. (a) आर्यपादुकाभिषेकः पाठ्यभागस्य सारांशं लिखत। (1 × 8 = 8)

अथवा

(b) यक्षप्रश्नेषु विवृतान् धर्मविशेषान् संग्रहेण लिखत।

7. (a) मेवाडराज्यस्थापनं वर्णयत। (1 × 8 = 8)

अथवा

(b) विवेकानन्द सूक्तयः इति पाठात् के के अंशाः विद्यार्थिभिः अवधेयाः।

8. (a) वीरवरः कथं स्वामिभक्तिं प्रदर्शितवान्? (1 × 8 = 8)

अथवा

(b) 'अत्युत्कटैः पापपुण्यैः इहैव फलमश्नुते' इति पाठ्यांशस्य सारं विशदयत।

9. पञ्च लघुसमाधानानि लिखत। (5 × 2 = 10)

- (a) श्रीरामः कीदृशं भरतं ददर्श?
(b) हितोपदेशस्य कर्ता कः?
(c) भरतः श्रीरामं किं अभ्यर्थितवान्?
(d) मृगः केन वञ्चितः?
(e) किं स्थैर्यमृषिभिः प्रोक्तम् किं धैर्यमुदाहृतम्?
(f) वीरवरस्य वर्तनं कियत्?
(g) मानवः कतिदिनेषु पाप पुण्यजालं अनुभवति?
(h) अपूर्णमनोरथः भरतः किं अकरोत्?
(i) किंस्विदेकपदं धर्म्यम्? किं स्विदेकपदं यशः?
(j) राजा वीरवराय किं ददौ?

10. चतुर्णां ससन्दर्भं व्याख्यात।

(4 × 4 = 16)

- (a) लोभं हित्वा सुखी भवेत्।
- (b) अहिंसा परमो धर्मः।
- (c) द्वौ बाहू, तृतीयश्च खड्गः।
- (d) न हि त्वं जीवतस्तस्य वनमागन्तुमर्हसि।
- (e) एतन्महापुरुषलक्षणमेतस्मिन् सर्वमस्ति।
- (f) सत्ये लोकः प्रतिष्ठितः।
- (g) अकस्मादागन्तुनां सह मैत्री न युक्ता।
- (h) बुद्धिमान् वृद्धसेवया।